

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Faktory ovlivňující využívání systémů pro hospodaření s dešťovou vodou pro domácí potřebu pitné vody ve venkovských oblastech rozvojových zemí

Autor práce: Markéta Cahlíková

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Markéta Cahlíková se ve své práci zabývá tematikou hospodaření s dešťovou vodou v rozvojových zemích. Jedná se o téma, které se v současné době potýká se s ubývajícím zdroji pitné vody, dostává do popředí politických a ekologických diskuzí a konferencí. Autorka si v předkládané práci klade za cíl identifikovat a hodnotit význam faktorů, které ovlivňují úspěšnost šíření RWH systému. Stanovuje dvě výzkumné otázky: Jaké faktory ovlivňují ochotu a schopnost lidí ve venkovských oblastech rozvojových zemí využívat RWH systém za účelem získání kvalitní pitné vody pro domácí spotřebu? Které z těchto faktorů mají největší význam?

I přesto, že cíl i výzkumné otázky byly jasně stanoveny, jejich naplnění bylo dosaženo jen částečně. Práce tedy přináší pouze seznam faktorů ovlivňující rozhodování lidí využít RWH systém. Z pohledu geografického zaměření působí práce roztržtěně, přílišná snaha o zahrnutí většího počtu zemí zabraňuje výsledné možné komparaci, souvislosti mezi jednotlivými zeměmi a také stanovení významnosti jednotlivých faktorů. Pro budoucí možný výzkum bych doporučila užší geografické zaměření výzkumu (např. pouze na komparaci 2 zemí, popř. situace mezi regiony/okresy jedné země apod.).

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Předkládaná práce je založena na systematické rešerši literatury. Autorka tedy pracuje s dostatečným množstvím odborné literatury. Diplomová práce je dobře teoreticky ukotvena, uvádí do teoretických souvislostí a popisu RWH systémů. V práci chybí hlubší diskuse a kritičtější zhodnocení použitých zdrojů literatury, které jsou spíše přejímány a bez kritičtější analýzy použity pro závěry. Některé části práce (např. podkapitola 1.1.2, 1.4.1) jsou čerpány pouze z jednoho zdroje.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Jedinou použitou metodou práce je systematická rešerše literatury, což v případě magisterské diplomové práce považuji za nedostatečné i s ohledem na tematiku rozvojových zemí a nutnost většího zohlednění konkrétního a jedinečného kontextu dané země/zemí. Součástí práce, což bylo také zmíněno v jejím samotném závěru, tak měl být i terénní výzkum v cílové předdefinované oblasti, k podpoře výstupů a naplnění stanoveného cíle práce.

Autorka se zaměřila na faktory ovlivňující rozhodování lidí o přijetí RWH systému ve venkovských oblastech rozvojových zemí. Tyto venkovské oblasti nejsou jasně definovány po stránce počtu

obyvatel, vzdálenosti od metropole, izolovanosti. Charakter venkovských oblastí má značný vliv na faktory ovlivňující rozhodování lidí. Podobně z uvedených zdrojů literatury není jasné, jakým způsobem získala cílová skupina příjemců RWH systém (zdarma, za práci, příjemci si náklady pokryli sami atd.). Jedná se o důležitý faktor při zohledňování významnosti dalších faktorů a celkového přínosu pro komunitu/společnost (tzv. relevance).

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Analýza výsledků je sestavena logicky, nicméně stanovená metodika příliš nedovoluje širší či hlubší vhled do problematiky (nutnost terénní výzkumu a specifické geografické zaměření, viz výše). Většina analýzy je detailní, nicméně některé důležité komponenty/závěry jsou dosti obecné (např. o zapojení znevýhodněných skupin do rozhodovacích procesů (str. 60), spiritualita (str. 56), apod.).

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Autorka ve své práci uvádí obsáhlý seznam jednotlivých faktorů, které dle charakteru rozdělila do tří skupin – externí faktory, psychosociální interní faktory, a technologické interní faktory. Kvůli nedostatku zdrojů a v závěru nemožnosti komparace jednotlivých studií (nedostatek množství informací nutných k ohodnocení jednotlivých faktorů) nebyly zodpovězeny všechny výzkumné otázky diplomové práce. V závěru práce chybí zasazení do širšího kontextu výzkumu, možný dopad, trendy či (kritičtější) diskuze. Zásadnější nedostatek vidím ve výběru pouze jedné výzkumné metody a to systematické rešerše, která ze své podstaty nemůže zcela odpovědět na výzkumné otázky. Roztříštěnost záběru práce vede k nejasným a příliš obecným závěrům, které mohou být jen z části využity implementujícími organizacemi/institucemi rozvojové spolupráce.

2. Formální náležitosti práce (*zatrhněte Vaši volbu*)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (*vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.*)

Předkládaná práce má logickou strukturu, je přehledná a autorka se nedopouští větších gramatických chyb či překlepů. V práci je použito dostatečné množství zdrojů, které jsou ve většině případů i správně citovány. V práci se i přesto objevuje několik citačních chyb, např.

V seznamu literatury chybí citace: Herrero 2012 (str. 20)

Autorka nekonzistentně se seznamem literatury cituje publikace s více autory, př. Pandey a kol. (str. 10) Abedin a kol. 2014 (str. 22), Atikul a kol. 2013 (str. 22), Domenech a kol. 2012 (str. 25)

V kapitole 1.1.2. Rozdíly v dostupnosti vylepšených zdrojů pitné vody je čerpáno pouze z jednoho zdroje (WHO a UNICEF 2014) stejně jako v podkapitole 1.4.1 Typy znečištění vody získané prostřednictvím RWH systémů (čerpáno pouze ze zdroje RainFoundation 2008).

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Autorka předkládá diplomovou práci s velmi vhodně vybraným globálním tématem, který je v současnosti silně vnímán světovou společností a objevuje se v rámci diskuze o spolupráci s rozvojovými zeměmi (např. SDGs, COP21).

Jako nedostatečné vidím výběr pouze jedné výzkumné metody, která nemůže plně opovědět na stanovené výzkumné otázky. Geografická roztříštěnost záběru práce vede k nejasným a příliš obecným závěrům, které nedávají možnost komparace, diskuze a nepřináší relevantní závěr pro možné implementující organizace/instituce rozvojové spolupráce, které autorka v práci zmiňuje.

Pro další možný výzkum bych doporučila jasnou specifikaci cílových zemí (např. v souvislosti s prioritními zeměmi ZRS ČR) a realizaci vlastního terénního výzkumu.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Práce na několika místech vybízí k zapojení znevýhodněných skupin do všech záležitostí týkající se RWH systémů. V případě, že byste měla implementovat projekt zaměřený na postavení RWH systému u znevýhodněných či do jisté míry vyloučených skupin obyvatel konkrétní vesnice v rozvojové zemi, jaký postup byste zvolila, abyste tyto skupiny do projektu zapojila, ale přitom je z komunity ještě více nevyloučila?

Byl záměr práce/výzkumu diskutován s organizací Člověk v tísni zmiňovanou v předkládané práci? Pokud ano, nebylo možno vycházet z geografického zaměření potřebnosti této organizace?

Jeden ze zmiňovaných faktorů je spiritualita. Jakou souvislost má spiritualita s ochotou přijmout RWH systém?

Datum: 4. 9. 2016

Autor posudku: Mgr. Kristýna Lungová

Podpis: